

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД
4600, гр. Велинград, ул. "Макаренко" 2, тел/факс: 0359-5 23 10
e-mail: 1301699@edu.mon.bg ; www.oubotew-vd.org

УТВЪРЖДАВАМ:

М.БАЙЛОВА

Директор на ОУ "Христо Ботев" – Велинград

Заповед № 80 / 26.09.2024 г.

ПЛАН

ЗА РАБОТА НА УЧИЛИЩНИЯ КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И СПРАВЯНЕ С ТОРМОЗА, НАСИЛИЕТО И АСОЦИАЛНИТЕ ПРОЯВИ НА УЧЕНИЦИТЕ ЗА УЧЕБНАТА 2024 - 2025 ГОДИНА

Настоящият план е приет на педагогически съвет с Протокол № 2/26.09.2024г.

Състав на Училищен Координационен Съвет:

Председател: Лора Методиева - заместник-директор по учебната дейност

Членове:

1. Димитър Бодуров - учител
2. Елена Мариновска - старши учител и родител
3. Иванка Табакова - старши учител ГЦДО
4. Иван Бандаков - педагогически съветник
5. Екатерина Байракова – 6.А клас

Контекст

Реален напредък в справянето с насилието и тормоза може да бъде постигнат само при прилагането на **последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници в училищната общност.**

Работещите в училището следва да прилагат подходи, насочени към превенцията на насилието, а също и да познават същността на явленията „насилие“ и „тормоз“ и предвидените отговорности и процедури за действие при възникнали ситуации на насилие и тормоз в училището. Важна и значима роля в този процес има Координационният съвет за противодействие на тормоза и насилието, на който се възлагат отговорности за планиране, проследяване и координиране на усилията на работещите в училището за справяне с насилието и тормоза. Целта е прилагане на цялостен институционален подход, насочен към предотвратяване на насилието и тормоза и създаване на по-сигурна среда в образователната институция.

Предмет

Проучване и подпомагане психичното развитие и здраве на децата и юношите в системата на средното образование, чрез превантивни мерки и сътрудничество по прилагането на механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.

Единният механизъм за противодействие на тормоза е разработен от Министерството на образованието и науката с участието на МТСП, АСП, ДАЗД, МВР, ЦКБППМН и неправителствените организации - НМД, фондация „Стъпки за невидимите деца в България“ фондация „Асоциация Анимус“, Дружеството на психолозите в България и УНИЦЕФ.

Цел

Разработване и прилагане на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда в съответствие с чл.15, т.8 от Наредба за приобщаващо образование - ДВ, бр. 86 от 27 октомври 2017 г., в сила от 27.10.2017 г.

Задачи:

1. Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза в училище.
2. Разработване на защитна мрежа за интервенция при случаи на тормоз в училище.

Общи положения

1. В училището се актуализира координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът се ръководи задължително от помощник-директор и включва учители, ученици и родители.
2. Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието.
3. Комплексът от превантивни мерки трябва да включва всички възможни аспекти и форми на тормоза, ясно да фокусира вниманието върху участието на всички групи и да се планира на три нива - класна стая/паралелка, училище, общност.
4. За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, изграждане на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в училище
5. По-голямата част от ситуацията на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

б. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата и поведение, което е неприемливо. Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано.

Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически форми.

Дейности:

Дейности	Срок	Отговорни лица/координатори	Индикатори за изпълнение
I. Дейности за превенция на тормоза и насилието в училище			
1. Актуализиране на Етичния кодекс на училищната общност в училището (<i>при необходимост</i>).	До началото на учебната година	Методиева	Актуализиран Етичен кодекс
2. Създаване/актуализиране на правила за недопускане на тормоз и насилие, които са част от Правилника за дейността на училището.	До началото на учебната година	Училищен координационен съвет	Създадени правила, част от Правилника за дейността на училището
3. Запознаване с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в училище на: <ul style="list-style-type: none"> педагогическите специалисти и останалите служители в училището; учениците и родителите. 	септември, 2024г.	ПдС	Познаване на Механизма
4. Оказване на подкрепа на класните ръководители при планиране и разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа.	септември, 2024 г.	ПдС	Съобразени с изискванията и училищните условия планове за час на класа
5. Поставяне на видно място в училище на плакати (постери, флаери), които да популяризират националната телефонна линия за деца 116 111.	Началото на учебната година	Методиева	Благоприятна информационна среда

6. Организиране на вътрешноинституционална на квалификационна дейност на тема „Превенция на агресията сред учениците и преодоляване на проблемното поведение“.	ноември, 2024 г.	Методиева	Проведени квалификационни форми
7. Училищни инициативи във връзка с 16 ноември – Международен ден на толерантността.	16 ноември, 2024 г.	Бандаков	Проведени училищни събития
8. Привличане и участие на родители в превенция на насилието и тормоза, както и в работата с ученици с емоционално-поведенчески проблеми.	Уч. 2024/2025 г.	Класни ръководители	Привлечени родители – партньори на училището
9. Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, съобразени с различните възрастови групи и свързани с превенция на тормоза и правата и задълженията на учениците.	До 30 декември, 2024 г.	Класни ръководители	Материали, свързани с превенция на тормоза и правата и задълженията на учениците
10. Инициране на мерки и дейности (беседи, ролеви игри, работилници, консултации и др.) за предотвратяване на агресивно поведение и/или при проявено насилие в паралелки и за подкрепа за личностно развитие на учениците.	Уч. 2024/2025 г.	ПдС	Проведени дейности
11. Прилагане на дейности за въздействие върху вътрешната мотивация на учениците за преодоляване на проблемното поведение и за справяне със затрудненията с приобщаването в образователния процес и в училищната среда, с участието в дейността на институцията и с поведенчески прояви.	Уч. 2024/2025 г.	Педагогически специалисти	Проведени консултации, осъществени дейности за преодоляване на проблемно поведение
12. Разработване на система	Уч. 2024/	Педагогически	Създадена система

за анонимно докладване на случаи на кибертормоз сред учениците	2025 г.	специалисти	Брой обработени сигнали;
13. Повишаване на информираността на родителите относно кибертормоза	Уч. 2024/2025 г.	Външен лектор	Бр. проведени срещи с родителите
14. Провеждане на скрининг проучване с въпросници на проф. Пламен Калчев и на по-детайлно проучване за учениците само от прогимназиален етап с въпросник от предоставената методика за изследвана на училищния тормоз от г-н Панайот Рандев.	м. Септември, Октомври 2024 г. и м. Юни 2025 г.	ПдС, класни ръководители	Анализ на информацията и планиране на съответни дейности
15. Провеждане на проучване под формата на Приложение за наблюдавани поведения, рисунки и др.т. проективни техники./ за учениците от 1-4 клас/.		ПдС и кл. р-ли 1-4 клас	Анализ на информацията и планиране на съответни дейности
16. Въз основа на анализа и оценката на ситуацията в началото на учебната година се разработват: ✓ Училищна политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза; ✓ План за работа на училищния координационен съвет за превенция и справяне с тормоза, насилието и асоциалните прояви на учениците за 2024/2025 уч.год.;	м. Септември, Октомври - 2024 г.	Училищен координационен съвет	

✓ План за превенция и интервенция на насилието и тормоза за учебната 2024/2025 год.			
II. Дейности за интервенция на тормоза и насилието			
1. Взаимодействие и решаване на конфликти между ученици, учители, родители и училищно ръководство.	Уч. 2024/2025 г.	ПдС	Среци, консултации, обсъждания, дискусии
2. Водене на единен регистър за регистриране на ситуации на тормоз в училището.	Уч. 2024/2025г.	Педагогически специалисти	Въведен регистър

Регистриране на ситуации на тормоз:

1. Всяка ситуация на тормоз **/само от 2-ро и 3-то ниво/** трябва да бъде регистрирана и описана в единен регистър на училището от учителя или служителя, който я е наблюдавал, за да може да се проследи развитието на случая във времето и да се планира подходяща интервенция. Регистърът съдържа кратко описание на всяка ситуация, кога се е случила, кои са участниците и какви мерки са били предприети. Този регистър се намира при педагогическия съветник.

1.1. Дневникът има за цел да подпомогне процеса на координация и комуникация в училище във връзка с осъществяването на цялостна училищна политика за противодействие на училищния тормоз.

1.2. В дневника се документират ситуацияите, съответстващи на Класификацията на нивата и формите на тормоз и предприемане на съответните действия (виж табл.1 от Механизъм за противодействие на училищния тормоз), които изискват намесата на координационния съвет.

1.3. Всяка описана в дневника ситуация, съдържа следната информация: дата; какво се е случило - кратко описание на случая, кога се е случило, кои са участниците; кой служител е регистрирал ситуацията - име и подпис; какво е предприето като действия (намеса, превенция); кои отговорни участници са информирани (институции, органи, родители), как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои.

1.4. Координационният екип анализира ситуацията и определя необходимостта от индивидуална работа по случай с ученик, чиято координация се осъществява от педагогическия съветник.

1.5. Дневникът за описване на ситуации на тормоз и съпътстващата документация по случаите се съхранява при педагогическия съветник.

Отг.: Педагогически и непедагогически персонал

Срок: Постоянен

2. От страна на училището всеки един професионалист, работещ в системата на образованието, може да подаде сигнал към отдел „Закрила на детето” по местоживее на детето. Това може да бъде директор, учител, педагогически съветник, училищен психолог, възпитател, хигиенист и т.н. Сигналът може да бъде подаден от името на училището, на Координационния съвет, като се описва цялата събрана информация по случая. По този начин се действа институционално и се подкрепя учителят, който е установил тормоза и риска за детето.

В случай на подозрение за ситуация на тормоз, всеки служител в училище може да проведе консултация като се свърже с Националната телефонна линия за деца и

разговаря сексперт на телефон 116 111.

Съгласно Закона за закрила на детето, чл. 7 (1) „Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи“.

Отг.: Педагогически и непедagogически персонал

Срок: Постоянен

Очаквани резултати от дейността на съвета.

В резултат на дейността на координационния съвет за противодействие на тормоза и насилието се очаква да се повлияе на факторите, които са свързани със средата в самата институция и които биха могли да минимизират проявите на насилие и агресивни модели на поведение. С полагането на усилия за създаване на сигурна образователна среда и постигане на нулева толерантност към насилие и тормоз се очаква постигане на положителни резултати в следните аспекти:

1. възпитаване у учениците на **социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията;**
2. подобряване на **физическата среда**, която не съдържа предпоставка за изява на агресивното поведение и в същото време създава условия за формирането на групата/класа като общност;
3. напредък в постигането на **разбиране на последиците от насилието и тормоза** и предприети ефективни мерки за подкрепа на учениците за справяне с неприемливото поведение, както и усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите в общността.

Изготвил плана:

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КООРДИНАЦИОННИЯ СЪВЕТ

Лора Методиева
(име и фамилия)

ЗДУД
(длъжност)

.....
(подпис)

СЪГЛАСУВАЛ:

Марияна Байлова
(име и фамилия)

Директор
(длъжност)

.....
(подпис)

ПРИЛОЖЕНИЕ

Стъпка 1: Ако се наблюдава ситуация на тормоз, то се вземат мерки тя да се прекрати незабавно.

- При прекратяването на ситуация на тормоз от учителите или друг персонал на училището може да се използва физическа сила за разделяне и/или задържане на едно място на ученици. Задължително е формите на физическа сила/въздействие да са ясно описани в училищните документи.

Пример: В Северна Ирландия съществуват правила за т.нар. „Разумно въздействие“ Ето част от тях.

„Форми на разумно въздействие: Когато другите средства за контрол на поведението не вършат работа, персоналът трябва да изпрати за помощ някой надежден ученик и да окаже минимален натиск в зависимост от възрастта, пола, физическата сила, размера, медицинското състояние или всяка друга специална потребност на ученика. Това трябва да се прави по начин, който запазва достойнството и уважението към всички засегнати. Във всички случаи трябва да се подхожда със спокоен и премерен тон. Трябва да се постъпва правилно спрямо всеки отделен ученик и според действащите разпоредби на училището, като винаги се прилага следната процедура:

- ✓ Казвате на ученика да спре с неподходящото поведение.
- ✓ Молите ученика да се държи както трябва, като ясно изразявате какво се очаква от него.
- ✓ Казвате на ученика, че ще последва физическа намеса, ако продължава да се държи неподходящо.
- ✓ Намесвате се по умерен начин.

Различните форми на разумно въздействие зависят от индивидуалните обстоятелства и могат да включват:

- Разделяне на ученици, които се бият или имат намерение да се сбият;
- Препречване на пътя на някой ученик;
- Задържане за якето или чантата;
- Техники за измъкване (напр. когато ученик хване здраво член на персонала);
- Водене на ученик за ръката;
- Отвеждане на ученик чрез хващане отзад за лактите;

Мерки за безопасност: Когато се използва разумно въздействие, физическа намеса, задържане, мерки за безопасност, винаги трябва да се имат предвид здравето и безопасността на ученика. Физическата намеса трябва да се ограничава до минимална употреба на сила, необходима за разрешаване на проблема и успокояване на ученика.

Ограничения за употребата на сила: Законът строго забранява употребата на сила, която представлява телесно наказание. Употребата на сила за наказание или за умишлено причиняване на болка, нараняване или унижение противоречи на нашия Правилник за защита на детето. Персоналът **НЕ ТРЯБВА НИКОГА** да действа по начин, от който основателно може да се очаква, че ще причини нараняване, напр.

чрез:

- ◆ Задържане за врата;
- ◆ Прилагане на хватка, с която може да се затрудни дишането;
- ◆ Ритане, шамари, удари с юмрук или какъвто и да е предмет;
- ◆ Извиване на ставите;
- ◆ Спъване;
- ◆ Хващане или дърпане на косата;
- ◆ Задържане на ученика с лице към земята.

Персоналът също трябва да избягва да пипа или хваща учениците, по начин, който може да се сметне за непристоен.

Стъпка 2: Доклад до директора на училището. До един час след прекратяване на ситуацията на тормоз и/или след научаване за ситуация на тормоз учителя/служителя следва да докладва (устно) за нея на директора. В същия период следва да се уведоми и класния ръководител/учителя в група на участниците в ситуацията.

Стъпка 3: Директорът на училището, съвместно с класния ръководител определят дали е налице ситуация на тормоз и към кое ниво се отнася.

- Ако се прецени, че става въпрос за конфликт, а не за тормоз, директорът насочва въпроса за решаване от класния ръководител;
- Ако ситуацията е на тормоз от първо ниво, директорът насочва въпроса за решаване от класния ръководител, съобразно процедурите на училището/детската градина;
- Ако ситуацията е на тормоз от второ или трето ниво, директорът нарежда на наблюдаващия ситуацията/получилия сигнала да подготви доклад до председателя на училищния съвет по противодействие на тормоза и да започнат действия по училищните процедури за реакция при второ и трето ниво на тормоз.

Бележка: При определяне на нивото на тормоз се използва Таблица 1. **КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ** от Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед РД09-1871/18.12.2015 на Министеръта на образованието и науката.

При оптимизирането на вътрешните (за училището) процедури за противодействие на тормоза, следва да се вземат предвид и описаните в Наредбата за приобщаващо образование дейности, а именно:

1. *обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;*
2. *използване на посредник при решаване на конфликт в училище;*
3. *консултиране на детето или ученика с психолог;*
4. *консултиране на детето или ученика с педагогически съветник;*
5. *създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по*

ненасилствен начин ;

- 6. насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;*
- 7. индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество) ;*
- 8. участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;*
- 9. други дейности, определени в правилника за дейността на институцията.*